

Nr 156.

Av herr **Anderson** i Norrköping m. fl., angående viss reformering av tryckfrihetslagstiftningen.

Undertecknade, som här nedan framlagt vissa önskemål och förslag till förändring av gällande tryckfrihetslagstiftning m. m., få inledningsvis i kort-het erinra om den gällande rättens grunder.

Principen i gällande tryckfrihetslagstiftning angives i § 86 R. F., där det heter, att tryckfriheten är »varje svensk mans rättighet att, utan några av den offentliga makten i förväg lagda hinder, utgiva skrifter, att sedermera endast inför domstol kunna tilltalas för deras innehåll, och att icke i annat fall kunna därför straffas, än om detta innehåll strider emot tydlig lag, given att bevara allmänt lugn, utan att återhålla allmän upplysning». I samma paragraf gives vidare rätt att med vissa undantag publicera offentliga handlingar.

De närmare bestämmelserna angående tryckfriheten återfinnas i 1812 års tryckfrihetsförordning, vilken upptagits bland grundlagarna.

Egentliga *missbruk av tryckfriheten* straffas enligt förordningens tredje paragraf, där ett antal brottsbeskrivningar givas (den s. k. brottskatalogen). I fråga om tryckt skrift avgöres frågan om eventuell brottslighet helt i enlighet med de i tredje paragrafen givna bestämmelserna. I flertalet fall hänvisa dessa beträffande strafflatituden till allmän lag (strafflagen), men det råder inte full överensstämmelse emellan strafflagens och tryckfrihetsförordningens brottsbeskrivningar i de fall den senare hänvisar till strafflagen. Avvikelserna äro dock mera formellt framträdande än reellt betydelsefulla. Anmärkningsvärd är bestämmelsen i § 3, 12:o T. F., som stadgar ett relativt lindrigt bötesstraff för »lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar till allmänhetens förvillande och förledande».

Frånvaron av preventiv censur och omsorgen att bereda författare och andliga medarbetare vid tryckt skrifts tillkomst ett effektivt anonymitetsskydd har föranlett ett egendomligt ansvarighetssystem, som avviker från vanliga straffrättsliga principer. Straff utkräves *endast* av den, som lagen betraktar såsom gärningsman, och inte av anstiftare eller övriga delaktiga. Såsom gärningsman betraktas visserligen principiellt författaren och med avseende på periodisk skrift ansvarige utgivaren, men i stället för att efterforska vilka dessa i realiteten äro, använder man sig av den s. k. ansvarighetskedjan. I första hand drabbas skriftspridaren, men denne kan leda ansvaret från sig genom uppgift å boktryckaren, vilken i sin tur kan fria sig genom att nämna författaren eller vid periodisk skrift ansvarige utgivaren. Kan eller vill vederbörande inte lämna de sålunda äskade uppgifterna, står han själv helt och hållet gärningsmannans ansvar, som utkräves utan hänsyn till subjektiv skuld (den ansvarige behöver inte ens hava kännedom om skriftens innehåll). I samband

med detta system står bestämmelsen, att varje periodisk skrift skall hava en ansvarig utgivare och att boktryckarens namn, tryckningsort och årtal skall utsättas. Varje författare till icke-periodisk skrift åligger det, evad han vill vara okänd eller ej, att till boktryckaren avlämna en förseglad namnsedel, som upptager författarens namn och adress. Namnsedelns uppgifter skola till sin riktighet bestyrkas av två personer, vilka stå författaransvar, om namnsedelns uppgifter befinnas vara oriktiga, eller författaren i fall av åtal håller sig undan. Boktryckaren kan beträffande icke-periodisk skrift vid ett åtal fria sig från författaransvar endast, om han kan förete namnsedel, eller författaren självmant inställer sig. Vid periodisk skrift gäller endast företeende av utgivningsbevis. Utgivare eller översättare av utländsk mans arbete betraktas som författare, där inte uttryckligen annorlunda säges.

Övervakningen över tryckta skrifers utgivande tillkommer chefen för justitiedepartementet och justitiekanslern. Kränkningar av enskild person beivras av den enskilde i egenskap av målsägare. Chefen för justitiedepartementet fullgör sin övervakningsplikt antingen själv eller genom ombud och skall till dem ett exemplar av skriften överlämnas i samband med utgivandet. Då skrift anses böra åtalas, har chefen för justitiedepartementet eller hans ombud att överlämna skriften till justitiekanslern. Det är *denne*, som avgör om åtal skall äga rum. Justitiekanslern har även självständig åtalsrätt. Gäller brottet enskild person, får såsom nyss nämndes denne själv bevaka sin rätt och väcka åtal enligt allmän lag.

Chefen för justitiedepartementet och hans ombud äga att förordna om åtal och skrifts beläggande med kvarstad, som består däri, att alla tryckta exemplar av skriften tagas i offentligt förvar, till dess avgjort blivit, om skriftens utgivande innebär missbruk av tryckfriheten, i vilket fall skriften konfiskeras. Chefen för justitiedepartementet prövar inom viss kortare tid, om kvarstad, som förordnats av ombud i landsorten, skall äga bestånd. Justitiekanslern skall underrättas om kvarstaden och måste, för att kvarstaden skall fortfara, inom viss tid hava hänvisat skriften till åtal inför domstol, som inom åtta dagar efter åtalets anhängiggörande prövar, om kvarstaden alltjämt skall äga rum. Särskilda regler gälla för indragning av antimilitaristiska skrifter, som påträffas hos trupp eller å flottans fartyg. På anmälan av främmande sändebud kan konungen förordna om kvarstad.

Lagligheten av den åtalade skriftens innehåll prövas av en jury, som består av nio ledamöter. Tre av dem utses av åklagaren, tre av svaranden och tre av vederbörande domstol. Lista på valbara personer uppgöres inte. Juryn åhör icke förhandlingen i målet, utan sammanträder först efter densamma. Juryn har endast att besvara frågan, om den åtalade skriften är brottslig enligt av käranden åberopade lagrum. För fällande fordras $\frac{2}{3}$ majoritet.

Konungen äger att utan rättgång konfiskera skrift, genom vilken missförstånd med utländsk makt yppat sig.

Tryckfrihetsförordningen torde numera av en enhällig opinion betraktas som föråldrad och otillfredsställande, den har aldrig tillhört våra mera välskrivna lagar. Redan under 1800-talet var den föremål för ändringsförslag, som

emellertid blevo resultatlösa, ehuru de i sak inte voro av mera genomgripande natur. Man hemställde, i syfte att göra ansvarighetsreglerna mindre formella, att namnsedeln skulle borttagas och att ansvaret för innehållet i periodisk skrift skulle åligga den verkliga redaktören. Vidare yrkade man att juryn skulle omorganiseras, att övervakningsmyndigheten skulle flyttas från chefen för justitiedepartementet till justitiekanslern och att klarare regler skulle givas för utländska skrifter.

År 1912 avgåvo särskilt utsedda kommitterade betänkande med förslag till ny tryckfrihetsförordning. Förslaget tillgodoser de nyss omnämnda önskemålen och är i sin helhet en avgjord förbättring, även om förändringarna i princip inte äro många. Betänkandets motiv giva värdefulla bidrag till diskussionen om de viktigaste frågorna på förevarande område. Emellertid föranledde förslaget — anmärkningsvärt nog — inte någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Den nuvarande tryckfrihetsförordningen befinner sig alltså i stort sett i samma skick, som den var vid tillkomsten år 1812.

Som varje svensk tryckfrihetslag måste taga ståndpunkt till de principer, som förut angivits såsom grunddrag i det nuvarande systemet, synes det lämpligt att vid en kritisk granskning upptaga frågorna i den ordning, vari de blivt behandlade vid den summariska redogörelsen för gällande rätt.

Vad då först beträffar de i § 86 R. F. uttryckta ovannämnda tre grundsatserna förbud mot preventiv censur, rättegång och straff endast i enlighet med given lag samt rätt att publicera offentliga handlingar, synas samtliga dessa stadganden i princip böra bibehållas. Dock föranleda de några anmärkningar.

Erfarenheten från världskriget visar, att ett land under krigstillstånd är nödsakat att införa censur beträffande tryckta skrifter för att skydda primära statsintressen. Ett annat medel att effektivt hindra exempelvis dagliga tidningar från att publicera för landet skadliga artiklar gives inte. Men samma synpunkter, som motivera ansvar för dylikt missbruk av tryckfriheten under krig, kunna även göras gällande vid de tillfällen, då Kungl. Maj:t finner sig föranlåten att proklamera ett undantagstillstånd el. dyl. Visserligen saknas för närvarande i Sverige överhuvud möjligheten att lagenligt utfärda dylika proklamationer, men detta är enligt vår mening en mycket betänkelig brist i gällande offentlig rätt, som snarast möjligt bör avhjälpas. Förbudet mot censur synes alltså böra upprätthållas med undantag för den tidsrymd ett krigs- eller belägringstillstånd varar. Motionärerna förutsätta givetvis, att dylikt undantagstillstånd i fredstid endast kommer i fråga vid utomordentliga tillfällen. Avsikten är sålunda icke att på en bakväg införa preventiv censur som ett medel att faktiskt inskränka tryckfriheten.

Om man vidare, som vi förutsätta, bibehåller rätten att publicera offentliga handlingar, synas undantagen från denna regel böra något utvidgas och preciseras. Sålunda bör exempelvis publikation av sjukjournaler eller utdrag av sådana i allmänhet vara förbjuden. Vidare må påpekas i anledning av ett aktuellt fall, att straffet för publikationer av privatbrev, som nu är 50 riksdaler, och, där publikationen sker i periodisk skrift, det dubbla, synes vara

alldeles för lågt. Överhuvud synas straffsatserna i tryckfrihetsmål böra underkastas en kraftig justering uppåt.

Därefter kommer frågan om tryckfrihetsförordningen, särskilt dess straffbestämmelser, alltjämt bör upptagas bland grundlagarna. Som bekant är svensk rätts ståndpunkt ett undantag från regeln, att stadganden angående tryckfrihet inte äro omgärdade av konstitutionella garantier. Dock vill det synas om om den stabilitet, som dessa bestämmelser erhålla genom att de givas grundlags karaktär, uppväger den därmed förenade olägenheten. Lämpligast vore måhända, såsom 1912 års kommitterade antyda, att alla bestämmelser rörande församlings-, yttrande- och tryckfrihet samlas i en lag av grundlags natur. Man motverkade därmed den brist på enhetlighet, som onekligen utmärker det nu rådande systemet.

Vi utgå från att den s. k. brottskatalogen bibehålles i en ny tryckfrihetslag. Ofrånkomligt torde dock vara att den nuvarande tredje paragrafens bestämmelser helt omredigeras och bringas i närmare överensstämmelse med strafflagens stadganden på ifrågavarande områden. Vi kunna inte i detta sammanhang ingå på de brister, som för närvarande otvivelaktigt känneteckna strafflagens stadganden beträffande handlingar, som äro kränkande för kristen tro eller farliga för det primära statsintreset, den allmänna moralen samt enskildas ära och goda namn. En allmän mening torde råda, att t. ex. bestämmelserna mot ärekränkning äro i behov av en genomgående granskning både då det gäller brottsbeskrivning, straffsats och bevisningsregler. En kommande lagstiftning bör också hava möjlighet förhindra ödeläggande av enskilda personers existens genom s. k. blockad- eller prickningsannonser. Den i brottskatalogen upptagna särskilda bestämmelsen mot lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar till allmänhetens förvillande bör bibehållas, men straffsatsen ändras, så att möjlighet finnes att även ådöma urbota straff.

För att öka effektiviteten av domar, som tillerkänna målsäganden skadestånd på grund av svarandens tryckfrihetsmissbruk, kunde man, då det gäller periodisk skrift, tänka sig, att ansvarige utgivaren och ägaren av den periodiska skriften bleve solidariskt ansvariga för dylika skadeståndsbelopp.

Det synes även vara lämpligt att utgivaren av periodisk skrift ålägges att i sin helhet publicera för missbruk av tryckfriheten fällande dom, som avser innehållet i något nummer av den periodiska skriften.

Ytterligare må här upptagas en annan fråga. I utländska lagstiftningar på tryckfrihetens område förekommer ett institut, som på svenska har kallats rätten till genmäle och som i 1912 års betänkande karakteriseras på följande sätt: »Den som vill bemöta ett i en tidning eller tidskrift influet, honom direkt berörande uttalande, har en, i fråga om genmålet omfång och innehåll på visst sätt avgränsad, rätt att ofördröjligen få detta genmäle i tidningen eller tidskriften infört. Denna rätt skyddas genom straffbestämmelser för vägrat införande och genom domstols förständigande vid vites äventyr. Den förekommer i lagstiftningarna utpräglad i två typer av väsentligt olika innebörd, nämligen *dels* (i Tyskland, Norge) såsom en blott rätt till be-

riktigande av faktiska uppgifter (droit de rectification, Berichtigungszwang), *dels* (i Frankrike m. fl. länder) utvidgad till en allmän rätt till replik (droit de réponse).»

1912 års kommitterade avvisade upptagandet i svensk rätt såväl av den utvidgade rätten till replik som av den mindre omfattande rätten att beriktiga faktiska uppgifter. Vad den förra rätten angår synes kommitterades uppfattning utan vidare motivering böra biträdas, men annat är förhållandet, då det gäller rätten att beriktiga faktiska uppgifter. Kommitterade motiverade sin avvisande hållning i detta avseende med följande skäl. Gränsen mellan uttalanden av faktisk art, å ena, samt omdömen och slutledningar, å andra sidan, är svår att uppdraga. Man kan inte ange de fordringar, som böra ställas på relationen mellan de i tidningen eller tidskriften omtalade fakta, och dem, som genmålet innehåller. Det i norsk rätt upptagna villkoret för genmälesrätt, att genmålet inte i sin tur får ge anledning till genmäle från tredje man, ger upphov till stridigheter och betager i många fall den ifrågavarande rätten sitt värde. Enligt kommitterades uppfattning skulle pressen i allmänhet, enskilda fall frånsedda, vara betydligt mera tillmötesgående både beträffande beriktiganden och andra genmälen, än vad man skulle kunna med lagliga medel tvinga den till (uttalandet gäller tidpunkten för betänkandets framläggande, alltså 1912). De olika pressorganen utöva för övrigt uppsikt och kritik på varandra, då det gäller fall av obefogad vägran. Att stadga plikt att intaga genmälen kan lätt medföra, att lagbestämmelsen, som ju måste begränsa pliktens omfattning, skulle användas som stöd för en vägran att intaga genmäle och att vad som nu avgöres med ledning av god sed skulle urarta till en lagtolkningsfråga. För övrigt är den vanligaste anledning till missnöje den omständigheten, att redaktionen förser beriktigandet med en kommentar, där genmålet sanningsenlighet öppet eller förtäckt betvivlas. Men mot detta skyddar inte rätten till genmäle. — Kommitterade hade därför tillstyrkt straff för vrängda och lögnaktiga framställningar till allmänhetens förvillande, men föreslagit nedsättning av straffet, om tidningen, innan åtal anställts, utan omsvep beriktigat eller återtagit sina uppgifter i det förekommande fallet.

Samtliga dessa skäl mot införande av en på omnämnt sätt begränsad genmälesrätt synas undertecknade mindre hållbara. Svårigheten att i vissa fall draga gränsen emellan vad som är faktiska uppgifter samt omdömen och slutledningar lär inte vara större än vad förhållandet är vid en mängd andra stadganden av straffrättslig natur. Svårigheter att i tveksamma fall draga gränsen emellan straffbart och straffritt förefinnas på en mängd områden (exempelvis beträffande ärekränkningar), och skulle lagstiftaren i alla sådana fall resignera, skulle stora delar av straffrätten inte finnas till. Inte heller kan villkoret, att genmålet inte i sin tur får ge tredje man anledning till genmäle, tagas som intäkt för ett avvisande av institutet i dess helhet. Vad vidare beträffar 1912 års kommitterades uppfattning, att tidningarna i allmänhet med största beredvillighet intaga beriktiganden, må den ha haft sin giltighet vid tidpunkten, då betänkandet skrevs. Men att man nu kan påvisa

fall, då s. k. anständiga tidningar på ett oanständigt sätt vägrat att införa beriktigande t. o. m. av en sådan faktisk uppgift, som vad en intervjuad person yttrat eller inte yttrat, är oss välbekant. Just i de fall, då ett beriktigande kan vara för ledningen av en tidning ytterligt genant, kan vägran att införa genmälet komma i fråga, och man anför då formella svepskäl (bristande utrymme o. d.) av den mest genomskinliga beskaffenhet. 1912 års kommitterades antagande att ett lagstadgande skulle minska ridderligheten och den goda seden i fråga om intagande av genmälen förefaller alldeles ogrundat. Tvärtom torde ett lagstadgande befästa en allmän uppfattning, att en tidning bör i görligaste mån intaga i hyfsad form avfattade repliker. Inte heller skälet att missnöjet i allmänhet skulle gälla den beriktigandet åtföljande redaktionella kommentaren kan anföras mot genmälesrätten. Så pass bildad och självständig är den opinionsskapande läsekretsen, att den mycket väl kan se, när en tidning försöker svänga sig eller slingra sig från att erkänna medvetet eller omedvetet givna oriktiga faktiska uppgifter. Men för att opinionen skall kunna hava ledning för sitt omdöme, fordras möjlighet för den i tidningen omnämnda parten att tydligt och klart inför samma tidnings läsekrets relatera fakta. Vi uttala oss därför till förmån för införandet av en till beriktigande av faktiska uppgifter begränsad genmälesrätt.

Slutligen må i detta sammanhang ett annat och med det föregående besläktat spörsmål beröras. Som bekant stadgas i nuvarande T. F., § 2, 4:o, sjunde stycket, att en part äger rätt att, innan dom eller utslag fallit, publicera sina inlagor i tryck, men han blir då förpliktad att även publicera motpartens intyg jämte domstolens utlåtande och ledamöternas i domstolen olika vota. Nu händer det ofta att tidningar för att ockra på sensationslystnaden och vinna lösnúmerköpare på tidningsaffischerna med braskande typografisk utstyrsel förkunna t. ex. »Känd advokat anmäld för förskingring» eller »Domare anmäld för J. O.». I tidningen, ofta å dess första sida, förekommer en med liknande utstyrsel försedd artikel i ämnet. Förhållandet kan då vara det, att vederbörande domare eller advokat blivit utsatt för en kverulants obefogade eller likgiltiga anmälningar eller åtgärder. Någon vecka eller någon månad efter meddelar samma tidning i petitnotis, att den åtalade frikänts, anmälan blivit återtagen eller att J. O. lagt anmälan utan åtgärd till handlingarna. Stundom meddelar tidningen, som då förlorat intresset för det i och för sig likgiltiga fallet, inte alls utgången av den ifrågavarande aktionen. Man kan därför ifrågasätta, om det inte vore lämpligt stadga, att därest en tidning omnämner anmälan till åklagarmyndigheter, åtal o. dyl., skall den också vara skyldig att på samma sida och med liknande typografisk utstyrsel omnämna ärendets slutliga utgång och resultat.

Vi övergå därefter till ansvarighetsreglerna. Viktigast på detta område synes oss vara frågan om anonymitetsrättens bibehållande, särskilt då det gäller medarbetare i periodisk skrift, och vidare avskaffande av det nuvarande systemet med s. k. ansvaringar, d. v. s. att såsom ansvariga utgivare för periodiska skrifter fungera personer, som inte hava något eller relativt litet med den ifrågavarande skriftens ledning att göra.

Vi anse vidare, att anonymitetsrätten bör bibehållas, då det gäller artiklar

och notiser i tidning eller tidskrift, men att för övrigt bevisningen om vem som är författare till tryckt, icke-periodisk skrift utan olägenhet kunde göras mindre formalistisk. Om den periodiska pressen skall fylla sin nyttiga funktion att upplysa allmänheten och att bidra till att inte fakta undanhållas, torde anonymitetsrätten vara den bästa garantien för att en sådan uppgift skall kunna på ett rimligt sätt fyllas.

Men därmed är man också inne på det s. k. ansvaringsystemet. Man behöver inte spilla många ord därpå. Systemet torde numera allmänt anses vara förkastligt. Ansvar för innehållet i periodisk skrift bör åligga den verkliga huvudredaktören, och det bör vara tillåtet att med fri bevisning styrka vem denne är. Vi skola inte här ingå på en närmare diskussion av hur reglerna i detalj böra utformas. Det kan dock omnämnas, att ett enligt vår mening beaktansvärt förslag är, att som 1912 års kommitterade föreslå, den utsedde huvudredaktören inte svarar för vad som publiceras under hans sjukdom, semester eller under perioder, då han av andra skäl är förhindrad att sköta sin post. I sådana fall bör huvudredaktören utse en ställföreträdare, som har att ansvara för tidningens eller tidskriftens ledning. Särskilt bör också nämnas att den, som en gång varit verklig huvudredaktör, men som vid tiden för den brottsliga artikeln är det endast till namnet och inte till gagnet, inte skall anses som den i lagens mening ansvarige.

Övervakningsmyndigheten bör överflyttas från chefen för justitiedepartementet till justitiekanslern. Men för att denne på ett självständigt sätt och oberoende av tillfälliga politiska regimer skall kunna följa lagstadgandenas anda och mening bör justitiekanslern såsom ämbetsman vara oavsättlig och följaktligen inte — som nu är förhållandet — tillhöra de s. k. förtroende-ämbetsmännens kategori. Man bör inte ens kunna misstänka, att justitiekanslern i strid med egen uppfattning underlåtit eller vidtagit åtgärder på befallning av en partiregering, vars önskemål föranletts av politisk-taktiska skäl. En betänklig sida av nu rådande praxis i fråga om åtals väckande i tryckfrihetsmål är den, att allmän åklagare väcker dylikt som regel endast då justitieministern eller hans ombud förordnat om kvarstad å skriften i fråga. Härigenom har det reella åtalsbeslutet kommit att fattas av justitieministern, tyvärr ofta mera efter politiska än rättsliga hänsyn. Därigenom att, såsom vi föreslå, övervakningsmyndigheten överflyttas till justitiekanslern, vilken dessutom, som i annan motion föreslås, erhåller s. k. fullmaktstjänst, övervinnes denna brist i vår rättstillämpning.

Det återstår slutligen att säga några ord om den nuvarande tryckfrihetsprocessen. Även här anses allmänt och med rätta det rådande systemet såsom mindre tillfredsställande. De jurymän, som utses av parterna, komma medvetet och ännu oftare omedvetet att känna sig som ombud för respektive part och anse sig hava att i juryn föra dennes talan. Särskilt torde detta gälla de jurymän, som utses av svaranden. Att ett sådant sakernas tillstånd är olämpligt borde utan vidare inses.

Därest juryn anses böra överhuvud taget bibehållas, torde man i allmänhet vara benägen för en reform, som går ut på att juryn i sin helhet utses av dom-

stolen. Kommitterade 1912 föreslago, att vissa domstolar skulle upprätta listor å personer, som under viss tidrymd voro förpliktade att vara jurymän i tryckfrihetsmål, och att, då rättegång i sådana mål ägde rum, skulle efter förhandlingarnas avslutande genom lottning ur jurykåren uttages sexton personer, varvid vardera parten ägde att utan anförande av skäl utesluta tre. Om samtliga sålunda utsedda tio juryledamöter inställde sig till tjänstgöring, skulle en av dem utlottas. Juryns antal skulle alltså liksom nu vara nio.

Detta förslag innebar på denna punkt otvivelaktigt en förbättring. Vi vilja emellertid för vår del ifrågasätta, huruvida icke jurysystemet i dess helhet helt bör avskaffas. Detta system, som för övrigt är främmande för svensk rätt, har ofta visat sig otillfredsställande, genom det spel det lämnat åt rena tillfälligheter, affektbetonade stämningar och personliga hänsyntstaganden samt den på grund härav framträdande högst betänkliga bristen på kontinuitet i rättstillämpningen. Därest jurysystemet emellertid icke anses böra helt avskaffas, synes det oss likväl böra övervägas, huruvida icke detta kan ske partiellt, d. v. s. beträffande de tryckfrihetsmål, där jurysystemets olämplighet är mest uppenbar.

Under återopande av vad vi här ovan anfört få vi härmed hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, det Kungl. Maj:t snarast ville för riksdagen framlägga de förslag till ändringar i T. F., ävensom därav betingade ändringar i R. F. och allmän lag, vilka i ovanstående riktlinjer för en reform av tryckfrihetslagstiftningen angivits och motiverats.

Stockholm den 23 januari 1934.

Ivar Anderson.

John Gustafsson,
Välsnäs.

Ernst V. Olsson
i Staxäng.

Gösta Liedberg.

Alf Meyerhöffer.

C. Gösta Jacobsson.